

LA FÀBRICA 50 ANYS

NOTA DE PREMSA + DOSSIER DE PREMSA

PROJECTE: «LA FÀBRICA 50 ANYS» #lafàbrica50anys

- Amb motiu del 50è aniversari de la publicació de *La fàbrica* de Miquel Martí i Pol es presenta un programa obert i creixent d'actes, d'exposicions i d'activitats educatives per celebrar l'efemèride.
- L'any 1972 Jordi Sarrate va il·lustrar i editar *La fàbrica*, publicada amb el número 1 de la col·lecció Quaderns El Bordiòl. És una de les obres més destacades del Realisme Social literari català, testimoni de la vida i el treball a les fàbriques catalanes durant el franquisme.
- El projecte s'impulsa de forma coral i en xarxa per tot el territori industrial català: la Fundació Miquel Martí i Pol (Roda de Ter), l'Ajuntament de Roda de Ter, el Museu Arqueològic de l'Esquerda (Roda de Ter), el Museu del Ter (Manlleu), l'Ajuntament de Manlleu, el Museu de la Colònia Vidal (Puig-reig), l'Ajuntament de Puig-reig, Roca Umbert. Fàbrica de les Arts (Granollers), l'Ajuntament de Granollers i el Museu d'Història de Catalunya (Barcelona) han esdevingut el grup impulsor que organitza el programa, el qual resta obert a qualsevol entitat que s'hi vulgui adherir.
- S'estrena una pàgina web que aplegarà el programa conjunt: www.miquelmartiipol.cat/lafabrica50anys

D'esquerra de la fotografia a dreta: **Albert Soler**, director de Roca Umbert Fàbrica de les Arts, **Jordi Vidal**, director del Museu de la Colònia Vidal de Puig-Reig, **Jordi Sarrate**, editor i artista responsable de la publicació de *La fàbrica*, **Montse Caralt**, directora de la Fundació Miquel Martí i Pol, Il·lm. Sr. **Roger Corominas**, alcalde de l'Ajuntament de Roda de Ter, Il·lm. Sra. **Alba Barnusell**, alcaldessa de Granollers, **Carles Garcia**, director del Museu del Ter, **Núria Armengol**, comissària del projecte, **Jordi Grané**, tècnic del Museu del Ter i **Roger Canadell**, regidor de cultura de Roda de Ter. Foto: Ajuntament de Granollers.

Dimecres 11 de maig de 2022. Roca Umbert. Fàbrica de les Arts, Granollers.

El projecte «*La fàbrica 50 anys*» té per objectiu **difondre el llegat universal del poemari *La fàbrica* de Miquel Martí i Pol als 50 anys de la seva publicació.** El llibre és una **obra del Realisme Social, de conscienciació obrera, i testimoni de la vida i el treball en les fàbriques tèxtils catalanes durant el franquisme.** El projecte vol propiciar el descobriment de la poesia martipoliana, la història industrial catalana i tot plegat a través de diverses expressions artístiques. Amb aquesta pretesa, doncs, **diverses entitats —coordinades per la Fundació Miquel Martí i Pol—, s'han aplegat per oferir un programa d'actes, exposicions i activitats educatives conjuntes que es desenvoluparan entre 2022 i 2023.**

La fàbrica és un poemari inspirat en la vida i les condicions laborals dels treballadors i les treballadores de la fàbrica tèxtil «La Blava» de Roda de Ter. Miquel Martí i Pol va treballar en aquesta fàbrica des dels catorze anys fent d'escrivent i fins que l'esclerosi que patia li ho va impedir. En el transcurs dels anys l'autor va escriure dos reculls inspirats en la fàbrica: *La fàbrica* (1959) i *La fàbrica (1970-1971)*. La primera en publicar-se va ser precisament *La fàbrica (1970-1971)* l'any 1972, que conté poemes tan populars com «L'Elionor», «La creació», «La fàbrica» o «De semàntica». I ara en commemorem el 50è aniversari. L'editor Jordi Sarrate la va publicar obrint la col·lecció Quaderns El Bordiol (nom de la planta que utilitzaven les dones de les

fàbriques per netejar-se la bata de cotó dels fils que s'hi enganxaven). L'obra presenta i tracta els treballadors de fàbrica com herois èpics i apropa la classe obrera a la poesia. Es tracta, doncs, d'una epopeia en què els protagonistes són els obrers, la gent comú i, per tant, Martí i Pol eleva el quotidià al poètic. *La fàbrica*, en paraules del crític Ricard Torrents, és un atreviment: **Miquel Martí i Pol en escriure-la va despertar el gust per la lectura de poesia a un sector de la societat que n'era reticent, sovint, per ser-hi poc representat**. Endemés, la figura de la dona hi és tractada des de perspectives obertes i innovadores en la literatura. Martí i Pol demostra que va ser una persona atenta a la problemàtica de la dona treballadora i la interpel·la de forma directa.

El nucli impulsor: un grup d'institucions patrimonials i museístiques que tenen relació amb el món literari, per una banda, i amb el món industrial, per l'altra, s'han unit per rendir homenatge a l'autor i a l'obra des dels seus equipaments i municipis. El nucli és coordinat per la Fundació Miquel Martí i Pol, que ha creat la pàgina web dedicada a l'efemèride. Està previst que durant el transcurs de la commemoració s'hi sumin d'altres entitats i museus.

S'anima a tothom a organitzar activitats relacionades amb la temàtica per donar a conèixer l'obra des de diverses perspectives. Com? Enviant un missatge electrònic a fundacio@miquelmartiipol.cat o telefonant al 938500355.

Presentació del projecte «La fàbrica 50 anys» a l'edifici de La Tèrmica de Roca Umbert. Fàbrica de les Arts de Granollers. Foto: Ajuntament de Granollers.

Algunes activitats destacades:

Exposició. Jordi Sarrate i la publicació de *La fàbrica* de Miquel Martí i Pol. Espai Muriel Casals, Tona.

El dia 20 de maig s'inaugura a l'Espai Muriel Casals de Tona, dins el cicle *Gent que ens estima*, una exposició on s'explica el context de publicació de *La fàbrica* l'any 1972. En l'acte, **s'estrenarà el vídeo-documental amb una entrevista a Jordi Sarrate**, en què l'artista i editor fa memòria de la relació amb Miquel Martí i Pol. En l'exposició es mostraran els esbossos, linòleums i estampes de les il·lustracions fetes per Sarrate i una tria de documentació textual i gràfica inèdita relacionada amb l'edició i publicació del llibre.

La inauguració es farà a les 8 del vespre i comptarà amb la presència de Rafael Subirachs, que oferirà una breu actuació musical.

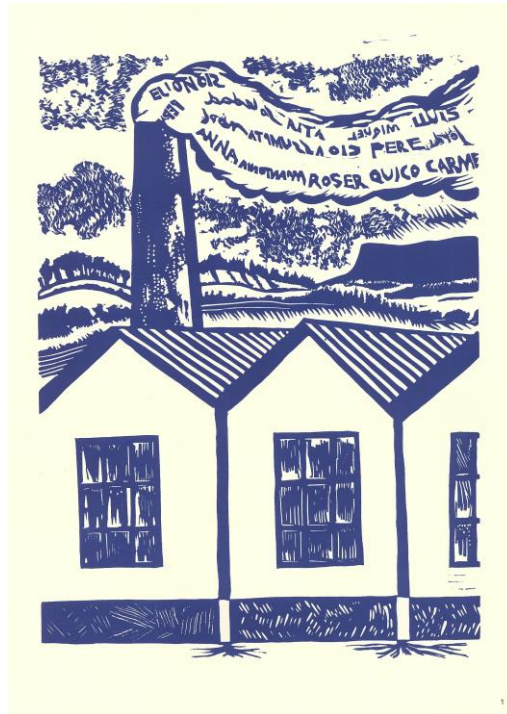

Foto: Gravat de Jordi Sarrate extret de *La fàbrica* (1972).

Exposició itinerant:

Aquesta exposició, amb les adaptacions que en faci cada entitat, està pensada perquè pugui itinerar per diferents centres.

Calendari previst d'itinerància:

- Juliol i agost de 2022: Museu de la Colònia Vidal de Puig-Reig.
- Setembre de 2022: Museu Arqueològic de l'Esquerda de Roda de Ter.
- Octubre de 2022: ACVIC. Centre d'Arts Contemporànies, Vic.

Passejar pel llibre. Roca Umbert. Fàbrica de les Arts, Granollers.

Durant el mes de setembre a Roca Umbert. Fàbrica de les Arts de Granollers dedicarà molta energia en *La fàbrica*. Per una banda, s'exposaran les il·lustracions de Jordi Sarrate als carrers de l'equipament, acompanyades dels poemes relacionats, de manera que es podrà passejar, literalment, pel llibre.

Per l'altra, s'iniciarà un recull de fotografies de dones que en algun moment han treballat a les fàbriques de Granollers dels anys 50 als 70 amb l'objectiu de crear un arxiu fotogràfic que servirà per la creació d'un mural gegant, fet de peces de roba de cotó amb les imatges recollides estampades. El mural es presentarà el mes de febrer de 2023.

Conferència «Miquel Martí i Pol i el compromís social», a càrrec de la directora de la Fundació Miquel Martí i Pol Montse Caralt (gener 2023).

Creació d'una exposició d'obres artístiques inspirades en *La fàbrica*. Museu de la Colònia Vidal, Puig-reig.

El Museu de la Colònia Vida de Puig-Reig convoca artistes de l'entorn i els proposa la creació d'una obra inspirada en el llibre. El resultat de les creacions es podrà veure durant els mesos de juliol i agost de 2022. Durant aquelles dates, també, s'han programat diversos espectacles performatius creats per, d'entre altres, Jordi Plana, Queralt Portell, Gerard Vilardaga, Iris Hinojosa, Joan Canal, Alba López i Joan Frank Charansonnet.

L'Escola d'Art de Manresa i *La fàbrica*. Escola d'Art de Manresa.

La secció de gravat de l'Escola d'Art de Manresa portarà a terme un taller monogràfic de gravat que partirà de la interpretació lliure del poemari de Miquel Martí i Pol. Les obres es podran veure exposades a l'Escola d'Art de Manresa (carrer dels Infants, 2) del 18 al 30 d'octubre de 2022, coincidint amb el festival de poesia «Tocats de lletra».

L'Escola d'Art de Vic i *La fàbrica*. Escola d'Art de Vic.

En la mateixa línia que l'Escola d'Art de Manresa, la secció de pintura de l'Escola d'Art de Vic prepara una mostra d'obres inspirades en *La fàbrica* que es podrà visitar durant el transcurs de l'any (dates a confirmar).

El Patronat d'Estudis Osonencs i *La fàbrica* 50 anys, Vic.

El Patronat d'Estudis Osonencs té prevista una taula rodona pel 20 d'octubre de 2022 amb les persones que van protagonitzar la primera exposició dels gravats del llibre el 30 de juliol de 1972: Jordi Sarrate, Joan Anguera i Rafael Subirachs. En la taula rodona es farà memòria de la gènesi del llibre en moments de franquisme. La taula serà moderada per Núria Armengol.

***La fàbrica* a Roda de Ter**

-L'Associació de veïns i veïnes La Blava de Roda de Ter i la Fundació Miquel Martí i Pol organitzen un concurs de dibuix infantil sota el tema «*La fàbrica*» pel divendres 27 de maig. Els participants podran dibuixar la fàbrica «al natural» després de la lectura i del comentari del llibre.

-Dins el festival de cultura i literatura «Estiu a La fàbrica», organitzat de l'1 al 3 de juliol per la Fundació Miquel Martí i Pol, s'han organitzat les actuacions següents:

- «La Blava. Memòria en blanc i negre». L'Arxiu de Memòria Històrica de Roda de Ter ha elaborat un recull i estudi de fotografies de la fàbrica. Les historiadores Irene Llop i Núria Sadurní completaran la vetllada amb l'explicació de la història de la fàbrica acompanyades amb versos de Miquel Martí i Pol. L'1 de juliol en una pantalla instal·lada al Jardí de La Blava.

-Espectacle «La fàbrica», a càrrec dels músics Carles i Pere Girbau.

-Espectacle de *Mapping* «Llum de paraula» projectat a l'edifici de «La Blava», a càrrec de l'estudi Sinoca.

- Tallers de creació amb *La fàbrica* com a font d'inspiració: La Fundació Miquel Martí i Pol proposa un taller a càrrec de la companyia de dansa Cia. Rau (Carles Marigó i Jaume Sangrà) que s'ha estrenat amb l'alumnat de 4rt d'ESO de l'Institut Miquel Martí i Pol de Roda de Ter.

Foto: Representació de *La fàbrica* en l'estrena de l'espectacle organitzat per la Fundació Miquel Martí i Pol i l'Institut de Roda de Ter. Autor: Edu Morató / FMMP.

Club de Lectura *La Fàbrica* 50 anys. Biblioteca Bac de Roda, Roda de Ter.

Tertúlia literària al voltant del poemari *La fàbrica* (1970-1971) de Miquel Martí i Pol.

En el marc de les Jornades Miquel Martí i Pol 2022 i en motiu del 50è aniversari de la publicació del poemari *La fàbrica*, la Biblioteca Bac de Roda dedica el seu club de lectura mensual a l'obra del poeta rodenc.

La sessió serà conduïda per la directora de la Fundació Miquel Martí i Pol, Montse Caralt, el dilluns 21 de novembre a les 15:30 h a la seu de la Fundació. Obert a tothom

Poesia de Martí i Pol al Museu d'Història de Catalunya, Barcelona.

En el marc del mes d'aniversari de la mort del poeta, el Museu d'Història de Catalunya oferirà un recital d'una selecció de poemes de *La Fàbrica* a càrrec de l'actor Lluís Soler, a l'espai del museu dedicat a la fàbrica tèxtil. Alhora, a través de la visió de l'especialista en història social del treball Mònica Borrell s'aprofundirà en el context social de l'època i les condicions laborals. Serà el dia 15 de novembre.

La fàbrica 50 anys a Can Grau, Masies de Roda.

Can Grau, una fàbrica emblemàtica de vora riu de Masies de Roda, estrena projecte cultural amb un programa de dos mesos d'activitats compresos entre el maig i el juny. El diumenge 19 de juny d'11 del matí a 1 del migdia tindrà lloc «Converses *La fàbrica* i el riu en la poesia arrelada + Micro obert poètic». Organitza: Can Grau, espai de suport a la producció i a la creació.

El Museu del Ter i la Biblioteca Municipal BBVA, Manlleu.

La Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA va organitzar el mes de març un club de lectura sobre *La fàbrica* que es va completar amb la visita dels usuaris a la seu de la Fundació i a la fàbrica «La Blava», de la qual s'inspira el llibre.

El Museu del Ter i la Fundació Miquel Martí i Pol van crear una «Ruta literària Vora Ter» destinada a l'alumnat de l'Escola Puig-Agut de Manlleu amb un recorregut que va resseguir les fàbriques de vora el riu que es troben entre Manlleu i Roda de Ter. Els alumnes van caminar des de l'antiga fàbrica tèxtil Can Sanglas de Manlleu (actual Museu del Ter) fins «La Blava» de Roda, (seu de la Fundació Miquel Martí i Pol). Durant el trajecte es van anar fent parades amb recitacions de poemes de Miquel Martí i Pol i explicacions de la història industrial del riu.

Amb motiu del projecte, l'alumnat de l'Escola Puig-Agut de Manlleu han preparat una teatralització dels poemes de Miquel Martí i Pol que s'estrenarà el dia 19 de maig a les sales de Museu del Ter.

Projecte artístic des del Konvent, Berga

La residència d'artistes Konvent de Berga prepara una acció artística sobre *La fàbrica* de Miquel Martí i Pol.

Altres propostes: activitats educatives

En el marc del projecte des de les diverses institucions museístiques i patrimonials es porten a terme activitats dins del món de l'educació. Algunes d'elles ja han tingut lloc durant el primer trimestre del curs.

Campanya digital amb poesia de *La fàbrica*, des de totes les institucions

Des de la Fundació Miquel Martí i Pol es facilitaran a les entitats que participen versos del poeta adaptats al format xarxes socials amb la imatge corporativa del projecte perquè des dels diversos punts de Catalunya es doni a conèixer la literatura de *La fàbrica* de Miquel Martí i Pol.

La programació de «La fàbrica 50 anys» continua oberta a qualsevol entitat que s'hi vulgui adherir:

El projecte està pensat perquè entitats, col·lectius i institucions que vulguin adherir-s'hi puguin organitzar una activitat amb motiu de l'efemèride. En aquest cas, l'activitat es recollirà a la pàgina web i es farà difusió de forma conjunta. Per afegir-se al projecte només cal enviar un missatge a fundacio@miquelmartiipol.cat o telefonar al 938500355.

LA FÀBRICA 50 ANYS

El logotip del projecte és un homenatge a la primera edició de *La fàbrica*, una carpeta blava que contenia làmines amb poemes i gravats. La tipografia imita el solc de l'estampació. El disseny és de www.pompistudio.com

A dia d'avui, es compta amb la participació de:

Institut Miquel Martí i Pol de Roda de Ter / Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA / Escola Puig-Agut de Manlleu / Ajuntament de Tona / ACVIC. Centre d'Arts Contemporànies / Patronat d'Estudis Osonencs / Escola d'Art de Manresa – Secció de gravat / Ajuntament de Manresa / Escola d'Art de Vic – Secció de pintura / Arxiu de Memòria Històrica de Roda de Ter / Associació de veïns i veïnes La Blava / Biblioteca Bac de Roda / Konvent de Cal Rosal de Berga / Can Grau de Masies de Roda

Organitza:

Per a més informació: fundacio@miquelmartiipol.cat | nuria.armengol@miquelmartiipol.cat | 93 850 03 55